Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-05-29

TRN 2019-0069

Handläggare:
Matilda Rehn

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Yttrande över Gemensam utvecklingsplan för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har beretts möjlighet att yttra sig över remisshandling om Gemensam utvecklingsplan för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms roll som regionplaneorgan och regionalt utvecklingsansvarig. Trafikförvaltningen har inte bedömts vara berörd.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2019-05-29
Förslag till yttrande, 2019-05-29
Gemensam utvecklingsplan för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås finns att läsa på www.eskilstuna.se

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

Yttrande över Gemensam utvecklingsplan för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås, TRN 2019–0069, godkänns och överlämnas till Eskilstuna kommun.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Den gemensamma utvecklingsplanen för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås är ett övergripande visionsdokument med breda fokusområden och målsättningar. Tillväxt- och regionplaneförvaltningen ställer sig positiv till ambitionen och samverkan mellan kommunerna, men skulle samtidigt önska att fler frågeställningar inkluderas, samt att ett storregionalt perspektiv lyfts in i utvecklingsplanen.

Bakgrund

Kommunerna Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås har sedan 2011 samarbetat kring en gemensam syn på långsiktiga utvecklingsfrågor under namnet Fyra Mälarstäder. Under 2017 togs det beslut om att ta fram en gemensam utvecklingsplan med planeringshorisonten år 2050 för Fyra Mälarstäder.

Dokumentet innehåller fyra fokusområden med tillhörande mål och delmål. Fokusområdena är Närhet, Kunskap och arbete, En mälarnära destination samt Livskvalitet.

Överväganden

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen välkomnar den gemensamma utvecklingsplanen för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås. Utvecklingsplanen har potential att stärka det gemensamma planeringsarbetet inom östra Mellansverige (ÖMS), men för att nå bättre effekt i detta skulleplanen behöva utvecklas i vissa delar.

I följebrevet angavs tre frågeställningar remissinstanserna önskas svara på:

- Innehåller utvecklingsplanen rätt fokusområden och bidrar de till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling?
- Hur kan vi samverka för att nå målen i utvecklingsplanen?
- Hur kan din organisation bidra till föreslagen utveckling?

Förvaltningen anser att dokumentet skulle vinna på ett resonemang om hur kommunerna gemensamt ska arbeta för att nå de uppsatta målen. För att underlätta genomförandet skulle utvecklingsplanen således vinna på att konkretisera målsättningarna ytterligare.

Region Stockholm är samordnande i arbetet inom ÖMS. Inom ramen för arbetet med samverkan kring planering i ÖMS har en strategisk inriktning tagits fram, ÖMS 2050, som bland annat innebär att; Länka samman de storregionala nodstäderna med Stockholm och med varandra genom tvärförbindelser. Ett arbete pågår nu att fördjupa samverkan med

nodstäderna där Eskilstuna och Västerås ingår. Förvaltningen anser att utvecklingsplanens fokusområden håller en för övergripande nivå, och att det därmed skulle vinna på att inkludera vissa aspekter. Den strategiska inriktningen inom ÖMS 2050 kan vara ett stöd i att utveckla fokusområdena och dess tillhörande målsättningar.

Förvaltningen anser att de aspekter kopplade till den storregionala kontexten som skulle kunna ingå i planen är, minskad klimatpåverkan, resurseffektiv och hållbar godsförsörjning, stationsnära stadsutveckling samt utvecklingen av de funktionella sambanden mellan nodstäderna.

Den angivna befolkningsutvecklingen är betydligt högre än de befolkningsframskrivningar som togs fram inom ramen för arbetet med dokumentet ÖMS 2050. I befolkningsframskrivningarna, där ramen är SCB:s beräknade befolkningsökning för hela Sverige, beräknas de fyra kommunerna tillsammans ha 438 000 invånare 2050, att jämföra med siffran i utvecklingsplanen för fyra Mälarstäder som anger 500 000 invånare 2050. Förvaltningen anser att utvecklingsplanen bör beskriva hur en sådan snabb befolkningsökning ska tas omhand och vilka de efterföljande konsekvenserna kan bli.

Dokumentet skulle även kunna inkludera en diskussion gällande hur målen påverkar varandra. Exempelvis är fysisk och digital närhet viktigt för de övriga målen. Det är svårt att matcha kompetensen utan att kunna ta sig till och från olika platser. För att utveckla näringslivet är det exempelvis nödvändigt med en ökad digitalisering. En besöksnäring förutsätter att det är möjligt för människor att kunna ta sig till de platserna. Livskvalitet i form av god samhällsservice handlar mycket om digitalisering och tillgänglighet.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Matilda Rehn
Regionplanerare

Tillväxt- och regionplanenämnden

FÖRSLAG TILL YTTRANDE
2019-05-29

TRN 2019–0069

fyramalarstader@eskilstuna.se

Kommunledningskontoret
Ledningsstaben
Eskilstuna kommun
631 86 Eskilstuna

Yttrande över Gemensam utvecklingsplan för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås

Inledning

Region Stockholm yttrar sig över remissförslaget i egenskap av ansvarig för den regionala utvecklingsplaneringen i Stockholms län. Remissvaret utgår från RUFS 2050 och ställningstaganden i ÖMS 2050.

Generella synpunkter

Region Stockholm välkomnar det samarbete och den gemensamma utvecklingsplanen som tagits fram inom Fyra Mälarstäder. Utvecklingen i de fyra Mälarstäderna är av största vikt för hela östra Mellansverige (ÖMS). Även om Mälarstäderna ligger utanför Stockholms läns geografiska område är planen viktig för ambitionen i RUFS 2050 att Stockholms län ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Region Stockholm ser mycket positivt på den offensiva ansatsen i dokumentet.

Det mångåriga samarbetet inom ÖMS syftar till att stärka de storregionala funktionella kopplingarna mellan nodstäderna, de regionala stadskärnorna samt Stockholm då bostads- och arbetsmarknaderna sträcker sig över länsgränserna. ÖMS 2050 är det gemensamma dokument som är vägledande för regioner och kommuner i sitt arbete med planeringsdokument, så som den gemensamma utvecklingsplanen inom Fyra Mälarstäder. Det samarbete över kommungränserna som Fyra Mälarstäder tagit initiativ till för att stärka de lokala, kommunala, regionala och storregionala kopplingarna är således av stor betydelse för att kunna förvekliga de kommunala översiktsplanerna, den regionala utvecklingsplanen samt regionala utvecklingsstrategier.

Utvecklingsplanen har potential att stärka det gemensamma planeringsarbetet inom ÖMS, och för att nå bättre effekt i detta bör planen utvecklas i vissa delar.

Dokumentet skulle vinna på att utveckla ett resonemang om hur kommunerna gemensamt ska arbeta för att nå de uppsatta målen. För att underlätta genomförandet skulle utvecklingsplanen vinna på att konkretisera målsättningarna ytterligare.

Utvecklingsplanen är ett övergripande dokument med breda fokusområden och målsättningar. Region Stockholm anser att det finns aspekter som skulle kunna ingå och beskrivas, till exempel samarbetet inom ÖMS, där Eskilstuna och Västerås fungerar som nodstäder, minskad klimatpåverkan, resurseffektiv och hållbar godsförsörjning, stationsnära stadsutveckling samt utvecklingen av de funktionella sambanden mellan nodstäderna. Dokumentet skulle även kunna inkludera en diskussion kring hur de olika målen påverkar varandra. Exempelvis är fysisk och digital närhet viktig för de övriga målen gällande kompetensförsörjning, utveckling av näringslivet och besöksnäring.

Ambitionen avseende befolkningsutvecklingen är högre än de befolknings- och sysselsättningsframskrivningar som tagits fram inom ramen för arbetet med dokumentet ÖMS 2050. I befolkningsframskrivningarna, där ramen är SCB:s beräknade befolkningsökning för hela Sverige, beräknas de fyra kommunerna tillsammans ha 438 000 invånare 2050, jämfört med utvecklingsplanen som anger 500 000 invånare 2050. Region Stockholm anser att utvecklingsplanen bör beskriva hur en sådan snabb befolkningsökning ska tas omhand och vilka de efterföljande konsekvenserna kan bli.

Svar på frågeställningar

Innehåller utvecklingsplanen rätt fokusområden och bidrar de till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling?
Fokusområdena är övergripande och med en tydlig inriktning på att förbättra invånarnas liv, och skulle kunna kompletteras med att beskriva den förväntade befolkningsstrukturen. Planen skulle här vinna på att utveckla en tydligare koppling till respektive kommuns översiktsplan. I fokusområdena saknas målsättningar för exempelvis minskad klimatpåverkan, resurseffektiv och hållbar godsförsörjning, stationsnära stadsutveckling samt utvecklingen av de funktionella sambanden mellan nodstäderna. Den strategiska inriktningen i ÖMS 2050 kan vara ett stöd i att utveckla fokusområdena och dess tillhörande målsättningar.

Region Stockholm stödjer utvecklingsplanens mål om en digital infrastruktur som når alla. I RUFS 2050 har Region Stockholm formulerat delmålet att; Samtliga invånare, företagare och offentlig sektor ska ha

tillgång till fast och mobil bredbands-uppkoppling med höga överföringshastigheter.

Hur kan vi samverka för att nå målen i utvecklingsplanen?
Inom ramen för arbetet med samverkan kring planering i ÖMS har en strategisk inriktning tagits fram (ÖMS 2050) som bland annat innebär att; Länka samman de storregionala nodstäderna med Stockholm och med varandra genom tvärförbindelser. Ett arbete pågår nu att fördjupa samverkan med nodstäderna där Eskilstuna och Västerås ingår.

Samverkan genom gemensamma digitala plattformar är positivt för att leverera likvärdig digital service till medborgare. Det är också en möjlighet till ökad innovationskraft inom näringslivet genom att data samordnas och tillgängliggörs i testbäddar. Vid en alltför hög centralisering av datacentraler och transportnät för datatrafik till Stockholms län ökar risken och sårbarheten för datakommunikation för östra Mellansverige och hela Sverige. Det gäller även behoven av elförsörjning. Utvecklingsplanen skulle därmed vinna på en tydligare storregional utblick och uttryckt ambition kring en ökad samverkan mellan Fyra Mälarstäder och ÖMS.

Hur kan din organisation bidra till föreslagen utveckling?
Region Stockholm samordnar arbetet inom ÖMS och arbetar därmed med den strategiska inriktningen i ÖMS 2050 vilket stärker såväl nodstäderna Eskilstuna och Västerås som Strängnäs och Enköping. Region Stockholm kan också bidra i arbetet med att utveckla av den storregionala kontexten i utvecklingsplanen.